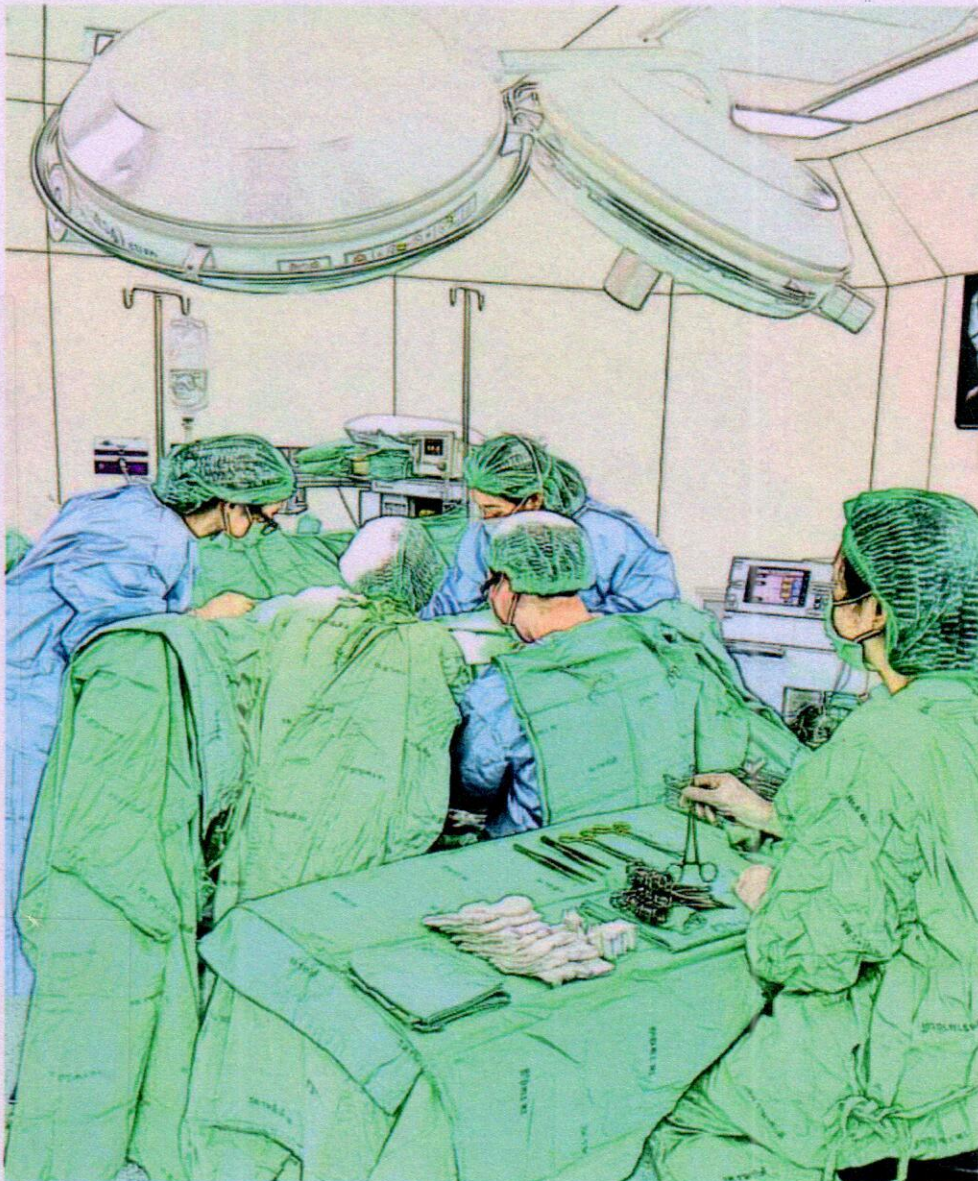

คู่มือปฏิบัติงาน

การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอดและการตกแต่งช่องคลอด

มยุรี อภิวัฒนาภีวัต

งานการพยาบาลผ่าตัด ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลรามาชิปดี
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาชิปดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ความรู้ทั่วไป	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
กายวิภาคและสรีรวิทยาของระบบสืบพันธุ์สตรี	3
การหย่อนของอวัยวะในอุ้งเชิงกราน	9
ภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอด	17
วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ	19
2 บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลห้องผ่าตัดในการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอดและการตกแต่งช่องคลอด	
การพยาบาลก่อนผ่าตัด ((Preoperative Nursing)	20
การพยาบาลขณะผ่าตัด (Intraoperative Nursing)	25
การพยาบาลหลังผ่าตัด (Postoperative Nursing)	33
ขั้นตอน (flow chart) ในการปฏิบัติงาน	38
3 การเตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำผ่าตัดมดลูกออกทางหน้าท้องและการตกแต่งช่องคลอด	
เครื่องมือที่ใช้ในการผ่าตัด	39
ชุดอุปกรณ์ทำความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์และช่องคลอด	39
อ่างแช่มือ ใช้ในการผ่าตัดและแช่เครื่องมือ	40
น้ำยาใช้สำหรับฆ่าเชื้อทำความสะอาดบริเวณผ่าตัดและใช้ในการผ่าตัด	40
ยาที่ใช้ในการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอด	41
เครื่องเย็บ-ผูก ในการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอด	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ชุดเครื่องมือผ่าตัด	42
เครื่องมือพิเศษ	43
4 ขั้นตอนและหลักการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอดและการตกแต่งช่องคลอด	46
การเตรียมทำความสะอาดบริเวณผ่าตัด	47
ขั้นตอนผ่าตัดและการส่งเครื่องมือสำหรับการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอด	48
ขั้นตอนผ่าตัดและการส่งเครื่องมือสำหรับการผ่าตัดตกแต่งช่องคลอดส่วนหน้า	56
ขั้นตอนผ่าตัดและการส่งเครื่องมือสำหรับการผ่าตัดตกแต่งช่องคลอดส่วนหลัง	61
5 กรณีศึกษาผู้ป่วยผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอดและการตกแต่งช่องคลอด (Case Study)	
ข้อมูลส่วนบุคคล	65
แบบแผนการรับรู้สุขภาพ	66
ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	67
ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาลระยะก่อนผ่าตัด	70
ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาลระยะขณะผ่าตัด	77
ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาลระยะหลังผ่าตัด	90
สรุปกรณีศึกษา	95
ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไข	96
ข้อเสนอแนะ	97
เอกสารอ้างอิง	98

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 แสดงอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกสตรี	4
รูปที่ 2 แสดงภาพตัดขวางอวัยวะสืบพันธุ์ภายในสตรี	4
รูปที่ 3 แสดงระบบอวัยวะสืบพันธุ์ภายในสตรี	6
รูปที่ 4 แสดง superior view of female pelvis	8
รูปที่ 5 แสดง inferior view of female	8
รูปที่ 6 แสดงการหย่อนของผนังช่องคลอด	12
รูปที่ 7 แสดงลักษณะของ urethrocele	12
รูปที่ 8 การจัดท่านอน Lithotomy position	28
รูปที่ 9 แสดงการประเมินเลือดก่อนการใช้ Safety Vaginal Bag	32
รูปที่ 10 การแสดงการประเมินเลือดหลังการใช้ Safety Vaginal Bag	32
รูปที่ 11 แสดงอุปกรณ์ P.V set	40
รูปที่ 12 แสดงยาต่าง ๆ ที่ใช้ในการผ่าตัด	40
รูปที่ 13 แสดงน้ำยาที่ใช้ในการผ่าตัด	41
รูปที่ 14 แสดงวัสดุเย็บ-ผูกต่าง ๆ ที่ใช้ในการผ่าตัด	41
รูปที่ 15 แสดงการจัดโต๊ะเครื่องมือสำหรับการผ่าตัด	43
รูปที่ 16 แสดง Auvard vaginal speculum with detachable weight	43
รูปที่ 17 แสดง Dever retractor ขนาด 1 นิ้ว	44
รูปที่ 18 แสดง Breskey retractor	44

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 19 แสดง Straight vulsellum forceps 2 ตัว	45
รูปที่ 20 แสดง Uterine sound	45
รูปที่ 21 แสดงการใช้ vulsellum forceps จับ cervix ที่ยื่นออกมา	48
รูปที่ 22 แสดงการฉีกเยื่อเพื่อแยกชั้น mucosa และห้ามเลือดระหว่างผ่าตัด	48
รูปที่ 23 แสดงการกรีด mucosa บริเวณรอบ cervix	49
รูปที่ 24 แสดงการเลาะผนังช่องคลอดและกระเพาะปัสสาวะโดยใช้นิ้ว	49
รูปที่ 25 แสดงการตัดเยื่อช่องท้อง (peritoneum)	50
รูปที่ 26 แสดงตำแหน่งในการหนีบ-จับ uterosacral ligament และ cordinal ligament	51
รูปที่ 27 แสดงการตัด uterosacral ligament และ cordinal ligament	51
รูปที่ 28 แสดงการเย็บ-ผูก uterosacral ligament และ cordinal ligament	51
รูปที่ 29 แสดงการตัด uterine vessel	52
รูปที่ 30 แสดงการตัด upper pedicle ด้านซ้าย	53
รูปที่ 31 แสดงการตัด upper pedicle ด้านขวา	53
รูปที่ 32 แสดงชั้นเนื้อในการส่องตรวจทางพยาธิ	54
รูปที่ 33 แสดงการเย็บปิดเยื่อช่องท้อง	54
รูปที่ 34 แสดงการเย็บ stump แต่ละข้างติดกับผนังช่องคลอด	55
รูปที่ 35 แสดงการฉีกเยื่อที่ผนังด้านหน้าของช่องคลอดเพื่อแยกชั้น mucosa และช่วยในการห้ามเลือด	56

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 36 แสดงการกรีดเยื่อช่องคลอดจากท่อนี๊สสาวะลงมาถึงปากมดลูก	57
รูปที่ 37 แสดงการจับผนังช่องคลอด แยกเป็นคู่ข้างซ้าย-ขวา	57
รูปที่ 38 แสดงการเลาะกระเพาะปัสสาวะแยกออกจากปากมดลูกโดยการใช้เข็ม	58
รูปที่ 39 แสดงการเย็บ periurethral fascia โดยวิธี horizontal mattress suture (kelly stitch)	58
รูปที่ 40 แสดงวิธีการเย็บแบบ horizontal mattress suture (kelly stitch)	59
รูปที่ 41 แสดงการเย็บ pubocervical fascia ส่วนในด้วย kelly stitch	59
รูปที่ 42 แสดงการเย็บ pubocervical fascia ชั้นนอก	59
รูปที่ 43 แสดงการตัด vaginal mucosa ส่วนเกินออก	60
รูปที่ 44 แสดงการเย็บ vaginal mucosa แบบ simple stitch หรือ continuous	60
รูปที่ 45 แสดงตำแหน่งของ mucocutaneous junction	61
รูปที่ 46 แสดงการเลาะแยกเยื่อช่องคลอดจาก connective tissue	62
รูปที่ 47 แสดงการดันเยื่อช่องคลอดออกไปด้านข้างโดยใช้เข็ม	62

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดง Vaginal set	42
ตารางที่ 2	ขั้นตอนผ่าตัดและการส่งเครื่องมือสำหรับการผ่าตัดมดลูกออกทางช่องคลอด	48
ตารางที่ 3	ขั้นตอนผ่าตัดและการส่งเครื่องมือสำหรับการผ่าตัดตกแต่งช่องคลอด	56
ตารางที่ 4	ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาลในระยะก่อนผ่าตัด	71
ตารางที่ 5	ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาลในระยะขณะผ่าตัด	78
ตารางที่ 6	ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาลในระยะหลังผ่าตัด	91

